

Відлуння

XII. Міжнародного поетичного фестивалю „Meridian Czernowitz“

Із німецької переклав Петро Рихло

Крістіан Ленерт

Німеччина

Крістіан Ленерт (Christian Lehnert) народився 20 травня 1969 р. у Дрездені в родині лікарів. Студіював теологію, релігієзнавство, орієнталістику і вважається знавцем християнської, юдейської та мусульманської релігій. Був священником у Мюґліцталі, поблизу Дрездена, з 2008 р. — керівником відділу теології та культури Саксен-Ангальтської Протестантської академії у Віттенберзі. З 2012 р. — вчений секретар Інституту літургійних студій при Лейпцизькому університеті. Автор 8 поетичних збірок, численних лібрето, упорядник «Застільних промов» Мартіна Лютера й антології «Молитви людства». Лауреат літературних премій імені Людвіґа Крістофа Генріха Ґюлті (Ганновер), імені Йозефа Айхендорфа та німецької літературної премії за “Nature Writing”. Член Саксонської Академії мистецтв та Академії наук і літератури у Майнці. У своїй наснаженій філософськими мотивами ліриці прагне показати органічний зв'язок людини з природою та розкрити витоки буття.

Бабка

x x x

Вона мені рокована, ця бабка,
маленька кома, що стримить в ефір,
і сяйво трав їй обвіває зір,
вагання повна її ніжна лапка...

Бо її рухи видались чужими?
Бо незбагненно, що прийде відтак?
Бо не належить нам воно ніяк —
це двійко крил, нечутних і незримих?

Коли вона тремтить, то вся в собі,
мов невагомий камінець ширия.
Блакить палає в ній, немов зоря.

Я бачу полиск той — і далебі
все її тіло — то разок намиста,
в нім знов вертає літо променисте.

Листки тополі світяться, мов крик,
обернуті до ясності, все вище,
в блакить, у тло нічне, де вітер свище,
у сріблину, де губиться їх лик

розсіявшись: не місяць у вікні,
а тільки тополине мерехтіння.
розвіяне в безладнім лопотінні,
само себе шука в самотині.

Враз чути гул, загрозливе виття.
що обертається на чорну трасу,
як штрих, дотичний до передчуття —

холодний вітер викрада мій сон:
те, що маліє навкруги дочасу —
відлуння, що бере мене в полон.

х х х

О круки, стережіть нам тихий племінь
і рік, і день, плетіння павутини,
яка давно вже зникла, легкість плину
кущів і мурів цих, і давній спомин,

де лавки без столів — немов німа яса,
і колом каркання, все далі, далі
все, що ввібрали ви, що не згаса

у згряях, змахах, ваша тайна:
цей крук вже мертвий, але далі, далі,
палає в небі чорна борона.

Тут тільки зблиски — світла тут нема?
Тут лист опалий вітер не лоскоче?

Ви прилітаєте в морозні ночі
й довбете мерзлу землю крадькома.

Упевненість тіні

В час, коли обертається світ, я ховаюся в темний куток.
Незлюбливо й допитливо я обмацую, нюхаю порошок,
я вдихаю пилинки, як тепло, як солодко в цім забутті,
коли воно тільки моє, комашиноподібне.

Чисте припущення — моя хода, я просочуюсь крізь щілини,
ніжно й без запаху, невловимо навіть собаці.
Тихо, мов лялька, допоки за нею не стежать,
лежу я пластом на дровах, нічийний відбиток, лиш я.

В мене є родовід? Ця стіна, ця дощата долівка
знають мене вже давно, постілка лоскоче мій чуб,
й запитання «куди» недоречне — я маю спочинок
в русі, у нім я росту, щасливий, в призахіднім сонці.

Літня липа (*Tilia platyphyllos*)

Легеня-липа/робить перший вдих.
Листки тремтять/Дме вітер свій озон.
На позір — дерево, та глибше сон
Коріння/спогад тверді ще не стих.

Повітря в її гриві заплелось.
Там нероздільні завше день і ніч.
Там ріст безмовний в лініях узбіч.
Легеня-липа/Видих суголось.

Бузиновий кущ (*Sambucus nigra*)

Не терзай/ніколи бузину
біля муру/де вітри снують
Бо її галузки/надають
домові/опору праміцну.

Твої форми/імітує дим/
в передгроззя/він стовпом постане —
бузина гірка/й горить погано
й мерзнутиме з нами/по загин.

Могила

Де час висів/там нероздільно плине/
краплина дня/краплина ночі/тижні
і гусениці/що повзуть по вишні/
снують гіллям між ниток павутини.

Ніщо не кільчиться й не в'яне тут/лиш є.
Ти йдеш нагору/стежка ця — навіки.
Рінь котиться тобі з-під черевиків
й ти бачиш/як все вперше постає.

Стара верба

Цей череп — схов для мурашви/
Тремтіння в павутинних шатах.
В дупластім стовбури — вітри/
Та трутнику їх не здолати.

Все тільки спомин/але з тління/
З рубців і ран бринить послання.
Гілками стане це пагіння/
Перш ніж умовкнути востаннє.

Зі словника природних явищ

*«Ось тут бо стоїть написано:
,Бог мовив/нехай виростуть на землі трава, бур'яни/і плодіві дерева.'
Запам'ятайте!
Слово МОВИВ/є вічне слово.»
Якоб Бьоме. Сходження вранішньої зорі.*

В мороз дитя дмухне на темінь скла.
Так зветься лебідь: тиша без числа.

Роздвоєна галузка, жмуток слів.
Так зветься бузина: мій подих між світів.

Як тихо тане сніг, що кинутий у чан.
Так зветься сон: незнаний океан.

Гуде стихія, тріск — і тане криги міць.
Так зветься холод: жах морських лисиць.

Легке бриніння в дереві луна.
Так зветься спекога, що живить імена.

Вода, що від країв скляніє на морозі.
Так зветься крига дня: чекання на порозі.

Ти бачиш ластівок та їх зникомі тіні.
Так зветься перший вірш, неясне бурмотіння.

Шуліка вранішній кружляє в небі строго.
Так зветься ранній день: ми ввіткані у нього.

Палання в мочарах, хоч ні вогню, ні тління.
Так зветься чорногуз: це внутрішнє світіння.

Секундний сон, розрив — і тріщина у скелі.
Так зветься аметист: дроз осад у пустелі.

Вода торф'яника прозора тільки зрання.
Так зветься морок віч: це осяйне сприймання.

Всі наші імена пропали в безгомінні.
Так зветься темний бук — це літа довгі тіні.

Мох м'яко стелиться, мов знає тайни літ.
Так зветься мертвий пеня, він компас між боліт.

В ширянні чути зойк — це дикий крик чи стогін?
Так звуться кажани: їх запізнаний спомин.

*«Отож поглянь.
Немає відмінності між зорями й глибиною/
між землею і твоїм тілом/все це є одним цілим.»*

*«І одні й ті ж народження не мають початку/
а народилися з вічності/
і після цієї глибини БОГ сам не знає, хто ВІН такий.
Бо ВІН не має початку/й нікого, хто був би рівним йому/
і не має кінця.»*

*«Куди ти не глянеш, усюди БОГ. »
Якоб Бьоме, Сходження вранішньої зорі*

Невтомний вітер знов колише павутину.
Так зветься перший сніг: нехай все суще плине.

Ворони у снігу кричать навперебій.
Так зветься перший лист: непевних звуків рій.

І знову снігопад, що подих забива.
Бог — це тоненька віть, тремтлива і жива.

Бог є у всім, що дихає і плаче —
у стужі і вітрах, у повноті й нестачі.

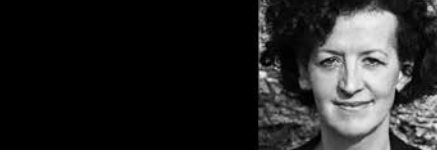
Вранішня молитва лисиці на автобані

Рівним кроком бігла вранці лисиця,
повна мороку, світло криваве ховаючи в собі,
знемогла від голоду — зваблена падаллю —
на чорнім асфальті.

В дикій хащі живе незбагненна злоба — це
хиже стадо полює без пожирання? Чужа
звіробійня, настовбурчена шерсть: дорога
годує цю перехожу.

Небавом сховається місяць, вона витиме біля заправки,
позад неї лиш темінь ночі, схил і папороть,
що сягає їй до загривка, вона слухає гулу моторів
високий подих.

Перекладено за виданнями: Christian Lehnert. *Aufkommender Atem*. Suhrkamp Verlag 2012 (Літня липа, Бузиновий куш, Стара верба, Могила); Christian Lehnert. *Windzüge*. Suhrkamp Verlag 2015 (Бабка, Листки тополі світяться, мов крик, О круки, стережіть нам тихий племін); Christian Lehnert. *Cherubinischer Staub*. Suhrkamp Verlag 2018 (Упевненість тіні, Зі словника природних явищ, Вранішня молитва лисиці на автобані).

Майя Гадерлап

Австрія

Майя Гадерлап (Maja Haderlap) народилася 8 березня 1961 р. в містечку Бад Ейзенкаппель / Железна Капля у родині каринтійських словенців. Вивчала театрознавство і германістику у Віденському університеті, де захистила дисертацію. Працювала репертуарною асистенткою в театрі, викладачкою в Інституті порівняльного літературознавства в Клаєнфуртському університеті Альпен-Адрія, в 1992–2007 рр. завідувала репертуарною частиною Клаєнфуртського театру. Була редакторкою каринтійсько-словенського літературного журналу «Младе». Пише лірику, прозу та есеїстику словенською та німецькою мовами й перекладає зі словенської на німецьку. Сценічна версія її роману «Янгол забуття» була поставлена в 2015 р. Віденським Академічним театром. Авторка чотирьох поетичних збірок, романів, публіцистичних книг. Членкиня Німецької Академії мови й літератури у Дармштадті, лауреатка престижної премії імені Інґеборґ Бахман, літературних премій Франце Прешерна, Макса Фріша, премії Бруно Крайського за політичну книгу (роман «Янгол забуття»), Австрійської літературної премії.

піран¹

у сусідньому домі хтось постійно приходить, виходить,
але бруслиновий кущ ховає мене від сторонніх очей.
через дико зарослий сад ведуть хіба що стежки
для кішок, жаб, слимаків.
гучно витрушує море свій просякнутий смородом плащ.
за моїм письмовим столом вигадані особи
провадять неіснуючий діалог.
я сиджу там немовби на дні якогось старого сум'яття,
заганяю повітря в клітини пам'яті,
щоб тримати її в доброму тонусі, ввечері йду
через площу тартіні й повертаюся
вранці з ринку зі свіжими динями.
двічі на тиждень сюди заглядає фріда.
чому ви не виходите заміж, гукає вона з кущів,
це все-таки краще, ніж бути самотньою.
сьогодні одна із жаб позбудеться бородавок,
оскільки я поцілую її, кажу я у відповідь.
я хотіла б бути за весільного свідка, дорога поетесо.
знову з брязкотом зачиняються двері.

¹ Піран (лат. *Pirano*) — курортне містечко на Адріатичному узбережжі в Південній Словенії.

комен¹

наш день розпочався з запізненням.
він проспав свій світанок,
плівся слідом за нами. ми залишилися
сидіти на кам'яній лавці, де усі
пари мов кам'яніють. дзвіниця
знову поклікала птахів, що сиділи
на її вежі. стіна із тису ввійшла
в картину, й декоративний ставок сягнув нам
по шию. ти тлумачив мені усіх риб,
які плавали доколя. ось ця робить спробу
втекти, мовив ти, їй залишилось недовго
жити. над хмарами
безмежно довго кружляв літак.
живопліт знову приносив плоди.
назустріч нам вибіг білий пудель.
він занадто бундючний, мовив ти.
роками сидить соловейко на
цьому вірші, а ми удвох перед ним,
у наш день.

дім старої мови

на розлогих угіддях мови, яку я
покинула, блукають розгублені бджоли.
перелітні птахи випорожнюють свої шлунки
в хулю і лайкою атакованих комірчинах,
мовби вони нарешті вдома, себто там,
де вони колись вже були. мова
прив'язувала мене до світу, однак вона
не насичувала. я прокушувала її, куштувала
її покинуті штреки. я майже не залишала об'їдків,
хоча вони й були всім, що лишалось від літ,
які я ретельно прочісувала. епохальні обіцянки
складувались за дірчатими, атрофічними
стінами, навіть та улюблена пісня,
що обіцяла мені молоко й мед, в той час як
скрізь вже зяяли прірви. врешті
я рушила в світ. полишене подалося за мною.
воно досягло своєї мети,
тоді як я і далі невпинно кружляю.

лагуна біля ґрадо²

я не знаю, чи це була я,
з ким ти пішов до лагуни. можливо, не я,
а моя мати чи, можливо, сестра,
хтось інший із родичок, кого ти
взяв під руку, хоча
ти був твоїм батьком чи сином, твоєю
дружиною, коли я тебе обіймала.
гори за моєю спиною
виглядали мовби утворені з піни.
вони ліниво сочилися в море. тут
з намулу утворилися острови,
течія повернулася в давні русла,
які вона знов полишала. мляве
світло тхнуло калюжами, морською рослинністю.
ми йшли вздовж дамби,
настигаючи хвилі, які квапились до
мозаїк аквілей.
я дивилась на тебе неоднаковими очима,
це я і не я.
поміж землями, нероздільна.

перекладання

чи між мовами пролягає незнана зона
темряви, чорна ріка, яка поглинає
слова та історії й перевтілює їх?
тут речення змушені роздгатися,
безцільно тинятися, вчитися плавати,
не загубити пам'ять, яка гніздиться
в їхніх тілах, мов таємне ядро.
чи ж блакить аквілей стане ліловою,
коли вона виспіє з іншого боку,
а зарум'янений бергамот, цинамоновий, стане
солодким? Чи бракуватиме моєму
линові плавника
у світлі нової мови? Чи доведеться їй вчитися
повзати, а чи зможе вона ходити прямо?
чи зуміє ця мова притягнути до себе іншу
чи тільки відсторонити її? чи зможе кожнісіньке
слово наважитись на перехід, з вірою,
що воно невразливе, скупане
й загартоване у живиці?

¹ Комен (італ. *Comeno*, нім. *Komein*) — громада й поселення в Західній Словенії. Комен є однією з 212 словенських громад, найвідоміше поселення — Штанієль.

² ґрадо — острівне місто в італійській провінції Горіція, між Венецією і Трієстом, у мальовничих лагунах річки Ізонцо. Острів ґрадо сполучений з сушею насипною дамбою, по якій прокладено автомобільну трасу довжиною 4 км.

апасіоната

коли твій голос ввійде в моє вухо,
 моє летаргічне серце пробудиться від
 тривалого сну. моя слухова рука приголубить тебе,
 щоб відчути в глибинах твого подиху
 знайоме тремтіння, яке поступово спадає,
 що на початку правило нам за прелюдію.
 миттєво злітають мої слова, стаючи
 цілим оркестром. кожне речення як
 обітниця, своєрідна апасіоната, вона хоче бути
 чимсь більшим, ніж сказане. Увійди в моє вухо,
 ти будеш тут прийнятий з magna voce,
 з усіма почуттями! навіть твоє
 прощальне слово є світлим акордом,
 ніжною кодою з ретардуючим довгим звучанням.

дім бажань

дім наших марень знаходиться десь далеко.
 він невеличкий, проте з акустичною залогою,
 у якій голоси гойдаються
 на колісках гам, мовби забуті строфи
 любовних пісень, які втратили свою
 звабу. кожен фальшивий звук потрясає
 нашу розпалену рівновагу. зі
 зраненими вухами дослухаємось ми
 до шарудіння пилюки, яка хвилями
 наплива на долівку й чуємо як
 порожнеча налаштовує свій ноктюрн.
 оголений змах метеликового крила
 міг би вирости в цьому місці, де ми сумуємо
 у розлуці, у справжнє торнадо.
 ми вигадуємо квіти, які ми даруємо одне одному,
 біле латаття, що цвіте в сухості,
 котятчі лапки, які плавають у струмках,
 магнолії, що пускають коріння у підвіконні,
 і надсилаємо собі поштові листівки з місць,
 в яких ми знаходимось, роздивляємось їх,
 але бачимо лиш половину.
 все ніжніше нас огортає туга,
 яка зрощує те, що розділяє і знову єднає нас.

коли мова пішла від мене

можливо, я саме пила каву
 або розкрила ранкову газету.
 можливо, я розсувала штори
 чи дивилась на вулицю крізь вікно, як вона
 неждано пішла від мене. я ще подумала:
 що за хрипіння
 з глибини старої стіни,
 що за дзенькіт у цій кімнаті.
 жодне скло буцімто не розбилось,
 жоден стілець на кухні не впав.
 таблички із назвами вулиць
 перетворились на попіл літер.
 понад будівлями саме проплив
 танкер слів, масивний, безмовний.
 мій опухлий язик здригався
 у пересохлому роті.
 я втекла з цього міста,
 сховалася за кордоном.
 жоден лист не надходив до мене, жодну
 відповідь не отримав ніхто. там, де я проживала,
 віднині зяє прогалина.
 там, де я є моя тінь
 ховається в бур'янах.

кохання й трава

дагуса¹ лоскоче своїм вахлярем
немов незумисне моє плече.
від страху легенький пушок
моєї ніжної шкіри борониться проти цього,
я лягаю з нею в траву. вона колосками
торкається шиї моєї, навіває мені
запашний аромат трав. проникає у пахви мої,
і буравить своїми зубцями
мою підшкірну тканину. немає трави,
здатної подолати цю пристрасть. зрісши
на неплодному полі, стогнучи, наші ості
пускаються в мандри й дарують свої блаженські плоди.
довгі вії тріпочуть на вітрі.
вона дивиться сумно й безоко на мене,
мабуть, вона сліпа від кохання!

пам'ять незабудка пам'ятник

Чого лиш не явить зоране поле, перед
яким я стою. осіннє сонце
вже пригощає хмари розкішними
барвами. навіть крізь прижмурені очі
спалахує їхній палаючий колорит. поблизу
дворів, якими невпинно кружляю,
я полюю за тими словами, які вилучені з ужитку,
як технічне оснащення, що вже давно відслужило,
збираю усіх їх до купи, як збирають усохлі гілки
зі стежок лісових і складають на купи
край доріг. і з долин
вирастають гірські хребти, що утворюють потім
високі вершини. в моїм голосі
кристалізується перша мова
що постає шифрами пам'яті:
sromin, srominčica, sromenik.
пам'ять незабудка пам'ятник.

Перекладано за виданнями: Maja Haderlap. *beinah nach hause* (піран, комен, лагуна біля ґрадо); Maja Haderlap. *langer transit* (Дім старої мови, Перекладання); Maja Haderlap. *haus der liebe* (Апационата. Дім бажань, Кохання й трава); Maja Haderlap. *gedächtnis vergissmeinnicht monument* (коли мова пішла від мене, пам'ять незабудка пам'ятник).

¹ Дагуса, або елевсіна коракан (лат. *Eleusine coracana*) — однорічна трав'яниста злакова рослина типу проса, завезена з Індії.

Рудольф Бусман

Швейцарія

Рудольф Бусман (Rudolf Bussmann) народився 21 червня 1947 р. в Ольтені (кантон Золотурн, Швейцарія). Студіював германістику, романістику та історію в університетах Базеля, Парижа та Берліна. Захистив дисертацію з творчості німецького експресіоністського драматурга Георга Кайзера. Працював учителем у різних середніх і вищих фахових школах. З 1987 р. — вільний письменник, упорядник антологій і перекладач. Член базельської групи ліричних поетів, президент Базельського Міжнародного поетичного фестивалю. З 1982 р. — редактор швейцарського літературного журналу *drehpunkt*, який виходив до 2006 р. Автор кількох поетичних збірок, романів (Флейтист, 1991, Зворотній бік світла, 1997, Дуель, 2006), перекладач творів південнокорейського прозаїка Кім Янг-га, упорядник і видавець творчої спадщини німецької письменниці Ірмтрауд Морґнер та одного із зачинателів детективного жанру в німецькомовній літературі, «швейцарського Сіменона» Фрідріха Глаузера.

Minimal Backyard

Посеред фасаду — вікно.
Вікно зі світло-зеленими стулками.
Двійко рук, які розкривають їх вранці.
Вранці між ними з'являється чорне волосся.
Миттєве обличчя. Більше нічого.
Майстерня з глухими шибами,
Шибами, за якими сичить
і гримить, вечорами там чути гудіння.
Вечорами приглушене світло. Більше нічого.
Антенa над дахом трохи схилена вбік.
На даху сидить птах, який опівдні,
Опівдні ледь чутно говорить. Більше нічого.
Береза зі своєю верхівкою,
Верхівкою, що стримить до неба. Більше нічого.
Пісня, яка багато разів обривається.
Й більше нічого.

Minimal Task

Завжди нагрівати камінь
День у день нагрівати той самий камінь
Не випускати його із рук
Тримати його давати йому тепло
Поки на ньому не з'являться тріщини
Поки він не розколеться мов яйце
Не відкриє малюнок всередині себе
Застиглу комаху що зирить на тебе
Зирить на тебе з морських глибин
І не бачить тебе
Ти закриваєш камінь кладеш його знову
В запах лаванди
Відійти трохи далі нахилитися
Пошукати іншого каменя
Охопити його руками
Нагрівати його день у день
Віддавати йому своє тепло бачити як
Під твоїми руками розправляються його крила

Minimal Shadow

Вранці він відчиняє двері
Виходить з дому, щоб відкинути тінь
Сьогодні не холодно, але він мерзне, коли
Робить декілька кроків. Стає проти сонця
Кидає свою тінь, споглядає її,
Як блискавично збігає вона по землі
Дорогою вниз пересікаючи площу.
Йому паморочиться у голові
Він швидко вертає додому, важко дихає
Чує, як важко стугонить його серце
Неспокійно проводить він день

Думає про свою тінь
Про те, як він її відкидав, як тінь
Стрибнула й блискавично побігла
Через площу й видерлась на церковний мур
Як опало його божевілля
Під ранок він виходить надвір
Знову день, сповнений сподівань
Вже пора, він робить декілька кроків,
Щоб відкинути свою тінь.
Збирає усю свою мужність, кидає свою тінь,
Знову кидає свою тінь.

Mobile

Коли повільно від вітру
розкриваються двері веранди
і їхнє начищене дзеркало
рухає хмари на небі
яблуні в ньому гуляють і дах
з двома слуховими вікнами схожими до очей —
вони ковзнули крізь прочинені двері.
Погляд ширяє до гойдалки у формі стільця
з ганчіркою для протирання на спинці
що коливається під поривами вітру
знов повертається дах
повертаються яблуні й хмари
у шести квадратних віконцях
напіврозкритих дверей веранди
які вітер повільно
знов закриває.

Читачка

Вона відчиняє двері
Й човгає спершись на свій ціпок
До поштової скриньки
Газету вона притискає до серця
Шкутильгає до лавки перед будинком
Нетерпіння з яким вона починає читати
Поспішність з якою гортає сторінки
Заглибившись у пісні свого златоуста Гомера
Про герці героїв зраду
Блукання любов
Із затамованим подихом відстежує
все до останніх сторінок
Години минають роки коли вона врешті
Знов шкутильгає назад до дверей
Забувши ціпок біля своєї газети

Осінній день

Ранок такий тонкий
Що можна бачити навіть крізь стіни
У кухнях повних рум'яних яблук
і грон винограду
Невпинно кружляють
Навколо пальми у горщику
Стривожені ластівки
Цього ранку коли у мушлях
Сходових кліток співають
Морські наяди.

Зимовий цвіт

Гілля верби понад річкою
Немовби розквітлі котики
Всіяні білим серед зими
Краплі дощу замерзлі у світлі
Б'ють мене по чолі і в той час
Коли я спускаюся вниз до води
Вони повільно стікають
По моему ще теплім обличчі

Звіт охопленого відчаєм лепідоптерагога¹

На жаль ми не можемо
Впокорити Вашого чудо-метелика
Попри всі інтенсивні спроби
Він ще ні разу не полетів навпростець
Він ігнорує свій шлях
Забуває на якийсь квітці про світ
У виховні години
Пурхає без наміру і мети
Відмовляється від
Будь-яких вправ

Чекання на

Ми не чекали на тебе,
Мовите ви
Ні, не на тебе
Ми чекали, багато з тих,
Хто прийшов раніше за тебе,
Також не ті, кого ми чекали.
Ми чекаємо далі, доки він не прийде.
Ні, той кого ми чекали, це не ти.
Отож чекай і ти
Разом з нами.

Update

Цілий ранок мене вистежував
Олівець. Він креслив навколо мене коло,
Відрізав мені шлях, спрямовував своє вістря су-
дїтей моєї сестри, доросліших і серйозніших, заглиблених у розмову.
Прагнув мене закреслити. Відтак він зламався.
Мотизі в саду вдалося
Привернути мене до себе. Тож разом
Ми пробивались крізь грядку
Натрапляли на кільця, які починали співати.
Й відтак спочивали в затінку дерева
Яке біля нас на землі
Повільно писало крізь полудень
Своє послання.

Рідня

В експресі до Базеля
я бачу двох своїх небожів
і серйозніших, заглиблених у розмову.
Я йду до них, вони простягають мені
свої проїзні квитки, відтак, нерішуче
квитки на літак від Франкфурта до Анкари.
Вони не розуміють мене,
знову ховають квитки,
п'ють пиво й далі провадять розмову
своєю мовою. Отже тепер
я маю двох небожів
десь у Туреччині.

Створення цінностей

Мій письмовий стіл став відчутно меншим
На нім проступають річні кільця
Подряпин побільшало
Але на ньому все ще можна потанцювати
І пагони пробиваються з нього, коли ти
Сидиш за ним без жодних думок.

Ранній ібіс

Тонко вигнутий дзьоб
У свічаді ставка
У взаємнім торканні безмовно
Піднесені крила
Гніздо із хвиль
Посередині сонце
Відкладає
Срібне яйце.

Перекладено за виданнями: Rudolf Bussmann, *Gedichte aus Ungerufen*, edition bücherlese Luzern 2019 (Minimal Backyard, Minimal Task, Minimal Shadow, Mobile, Читачка, Осінній день, Звіт охопленого відчаєм лепідоптерагога, Зимовий цвіт. Update. Створення цінностей. Чекання на. Рідня. Rudolf Bussmann, *Gedichte aus Im Stimmenhaus*, Waldgut Verlag Frauenfeld 2008 (Ранній ібіс).

¹ Лепідоптера (гр.) – лускокрилі.